

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egész évre K 440.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre „ 220.— | Egy hóra „ 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — — 10-20

A pénzvagyongatás

A zárolt betétek vagyongatás progresszív; 5 százaléktól 20 százalékig — Az állam ingyen részvényei — Nagy magáncégek és családi részvénytársaságok is fizetnek vagyongatást — Hegedüs purgója az idegen valuták bevallására

A vagyongatásról szóló I. törvény

Budapest, febr. 14. Hegedüs Loránt pénzügyminiszter az új ülészak megnyitása után beteszti a pénzügyi törvényjavaslatokat, közöttük a legfontosabbat, az ingó vagyongatásáról szólót, amely a betétek, folyószámla-követelések, a természetben elkülönítve őrzött készpénz-betétek, a belföldi részvények, a külföldi pénznemek és külföldi értékpapírok vagyongatásáról intézkedik.

A vagyongatásról három törvény fog rendelkezni. Az első, amelynek közigazgatási neve hivatalosan „a vagyongatásról szóló I. törvény» lesz, az előbb említett ingó vagyongatásról intézkedik, a második, amelynek hivatalos neve „a vagyongatásról szóló II. törvény» lesz, az ingatlanok, a felszerelések és egyéb vagyongatásról fogja megállapítani, végül a harmadik, „a vagyongatásról szóló III. törvény» a háboruban szerzett nagyobb vagyongatásról fogja megállapítani. Lesz egy negyedik törvény is, mintegy kiegészítőül, amelynek „a magyar államadósságokról szóló törvény» lesz a neve és amely a békeszerződés határozományai alapján fogja az államadósságokra vonatkozó rendelkezéseket kodifikálni.

A vagyongatásról szóló I. törvény

Lesz az, amelyet Hegedüs Loránt elsőnek nyújt be. Ennek a javaslatnak az első részében lesznek azok az intézkedések, amelyek a betétek, folyószámla-követelések és az elkülönítve őrzött készpénz-betétek vagyongatására vonatkoznak.

Betétek után 20 százalék a vagyongatás, ha a betét 100,000 koronával nagyobb; 15 százalék, ha egy-egy betét 50—100,000 korona között van; 10 százalék, ha a betét 10—50,000 korona között van és 5 százalék, ha 1—10,000 korona között van. Ezer koronán alul a betétek vagyongatást nem fizetnek.

A külföldi pénzügyi értékekről szóló betétek akár könyvben, akár folyószámlán szerepelnek, összegre való tekintet nélkül 20 százalékot fizetnek. A részvénytársaságok és szövetkezetek betétei a vagyongatás alól mentesek.

A betétek és folyószámla-követelések

telések vagyongatását az intézkedések részéről előterjesztett névsor alapján a pénzügyigazgatóság egyenként kiveti és a megfelelő összeg fizetésére a pénzt őrző vállalatot kötelezi. A vállalat a kivétel ellen két héten belül panasszal élhet a közigazgatási bírósághoz. A pénzt őrző vállalatok a betétek és betétek után kivetett összegeket az állam javára nyitandó folyószámlán „magyar állam kincstár-vagyongatás» címen kötelesek jóváírni. A jóváírt összegeket a pénzügyminiszter tetszése szerinti időben és részletekben felveheti.

Adócsalásnak tekintendő és a törvény alapján büntetendő mindaz, akár az érdekelt, akár a vállalat bármely közege, aki a kincstár károsodására közreműködik. A büntető rendelkezéseken kívül a jövedéki kihágási eljárás is mindig megindítandó és ha a károkozás meg nem állapítható, a pénzbüntetés két millióig terjedhet.

A kényszer-alapítókemelés

A belföldi részvénytársaságok kötelesek két hónapon belül alapítókijelölésüket ingyen részvények kibocsátásával, 15 százalékkal felemelni és az ingyen részvényeket e két hónapon belül ellenszolgáltatás nélkül az állampénztárnak felhívás bevétele nélkül, beszolgáltatni. A vagyongatás bevonásánál az alapítókének 1921 március 1-én mutatkozó nagysága az irányadó. Az ingyen részvények a többi részvényekkel jogilag teljesen egyenértékűek és a kincstár által forgalomba hozhatók. Az állam azonban az ingyen részvények címén a vállalat vezetésére az 1921. év végéig semmiféle befolyást nem gyakorolhat. Az ingyen részvények kibocsátása után kibocsátó részvényeknek nyújtott bármely kedvezések az ingyen részvényekre is kiterjednek. Részvénykibocsátási illetéket az ingyen részvények után nem kell fizetni.

A törvény szentesítésétől számított két hónapon belül a vállalat az ingyen részvényeknek készpénzben való megváltását kérheti. A vagyongatás összege részvényként a vállalat részvénytelnek 1920 december 20-án mutatkozó értékének egyharmada. A készpénzben való megváltás iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg a részvénytársaságra eső vagyongatás egy részére készpénzben befizetendő. Rendkívüli esetekben a pénzügyi tanács kamatkötelezettség mellett halasztást engedélyezhet.

Ha valamely részvénytársaság be tudja bizonyítani, hogy 1920 december 19-én vagyongatás le-

rovására kötelezett más részvénytársaság részvényeiből legalább 15 százalék volt a tulajdonában, úgy saját vagyongatásának utólagos csökkentését kérheti, még pedig akkora összeggel, amely a tárcájában levő más részvényekre vagyongatás fejében esik. Ez utólagos csökkentés maximuma azonban 60 százalék.

Vagyongatást lehet kiróni olyan vállalatra is, amely nem részvénytársaság, hanem egyéni tulajdon, de amely vállalat olyan gazdasági célokat szolgál, amelyeket rendszerint részvénytársaságok szoktak megvalósítani, — ha a vállalat legalább 50 százalékot foglalkoztat. Vagyis a részvénytársaságok vagyongatását a közismert nagy magáncégek is fizetni fogják. Hogy a nem részvénytársasági cégek közül melyek kötelesek vagyongatást fizetni, azt a pénzügyi tanács fogja meghatározni.

Külön rendelkezések foglaltatnak a családi részvénytársaságokról. Hogy mely vállalat tekintendő családi részvénytársaságnak, azt szintén a pénzügyi tanács fogja megállapítani. Ilyen vállalat a pénzügyigazgatóság kérelmére a vállalati vagyongatásért külön bevallást tartozik adni. A kincstárnak joga lesz a vállalatot a bevallott érték 85 százalékát a bevallott érték 15 százalékát a vagyongatás címén készpénzben 30 nap alatt bekövetkezni.

A szövetkezetek a vagyongatás tekintetében a részvénytársaságokkal egyenlő elbánás alá esnek azzal az eltéréssel, hogy ingyen üzletrészek beszolgáltatása helyett a befizetett üzletrészek, törzsbetétek után 10 százalékot kötelesek vagyongatás címén fizetni.

Bottlik József és Kenéz Béla lesznek a nemzetgyűlés új alelnökei

Nem lesznek kilépések a kizgazdapártból

Budapest, febr. 24. A nemzetgyűlés új ülészakát csütörtökön nyitják meg. Pénteken a Ház új-ból megalakul, megválasztják az alelnököket, a tisztikart és a bizottságokat. Az érdemleges munkát valószínűleg hétfőn kezdik meg. Illetékes helyről szerzett értesülés szerint Hegedüs Loránt pénzügyminiszter ekkor nyújtja be pénzügyi javaslatát.

Ma délelőtt a kizgazdapárt intéző-bizottsága értekezletet tartott, amelyen megejtette a jelöléseket a bizottsági tagsági helyekre. Ezeket a jelöléseket a pártzövetség elnöki tanácsának ma esti értekezletén terjesztik elő. A bizottságokban lényegesebb személyi változásokat terveznek és a helyeket arányosabban akarják elosztani, mint eddig.

Külföldi pénznemek és külföldi értékpapírok

után szintén vagyongatás fizetendő. Külföldi pénznemek alatt nemcsak készpénz, hanem pénztári utalvány, csekk, deviza és könyvkirovat is értendő és egészen mellékes, hogy belföldön, vagy külföldön őrzetik-e. Minden természetes, vagy jogi személy köteles felszólítás nélkül két héten belül bevallani, hogy ezen értékekből mennyi van akár belföldön, akár külföldön birtokában.

Aki ilyen bevallást nem ad, a vagyongatás további 10%-át fizeti, ha pedig ez sem használ, minden további felszólításért külön-külön 10%-ot fizet. A pénzügyi hatóság 30 éven belül jogosult az ilyen vagyongatás után vagyongatást és bírságot kiróni. A törvény arra kötelez minden céget, hivatalt, gyámpénztárt, ügyvédet, közjegyzőt, bíróságot, pénzügyi hatóságot, hogy felszólítás nélkül közölje az adófelügyelővel mindazokat az adatokat, amelyek ilyen vagyongatásra vonatkoznak. Az adófelügyelő jogosítva van ilyen címen bárkinek könyveit, szerződéseit, levelezését átvizsgálni, azonkívül bárkit tanuként megidézhet, kihallgathat, továbbá felek bírói megesketését is kérheti a vallomás valamely részletére vonatkozólag. A törvényes titoktartás kötelezettsége ezekre a célokra felfüggesztek. Utólagos vallomás a bünvádi eljárás megszűnését vonja maga után.

Egyéb vagyontárgyak adójáról a törvény nem fog intézkedni, de felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy a vagyontárgyakról szóló I. törvényben fel nem sorolt vagyontárgyak összeírását elrendelhesse.

Mint befejezett dolgot emlegettik, hogy a nemzetgyűlés alelnökei Bottlik József és Kenéz Béla lesznek.

Tegnap este Gaál Endre volt államtitkáránál 23 kizgazdapárti képviselő gyűlt össze vacsorára, közöttük nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter, Mayer János, Dömötör Mihály, Kovács I. István, Simonyi-Semadam Sándor, Sréter István, Rassay Károly, Hencz Károly, Balla Aladár és mások.

A vacsorán, amely meglehetősen izgalmas hangulatban folyt le, mindenek előtt kifejezésre jutott, hogy a pártból senkisésem akar azért kilépni, mert a szélső szárny kimaradt az intéző bizottságból, hanem tisztán tárgyi okok azok, melyek a kilépés szándékát

esetleg megérlelhetik. Ezek közé tartozik, hogy *nincs bizalmuk a miniszterelnök politikájához*, különösen pedig nem értenek egyet azzal a móddal, mellyel a kormány a sajtót kezeli.

Nagyatádi Szabó miniszter kérte az elégedetleneket, hogy most ne

gyengítsék a párt erejét, mire ki-mondták, hogy bár a kilépő levelet már aláírták, kilépési szándékukat egyelőre felfüggesztik.

Mint beavetség elnöki tanácsában a disszidensek nem képviseltetik magukat.

A kolozsvári egyetemi tanárok kedvező impressziókat szereztek Debrecenben

A pozsonyi rektor a pozsonyi orvosi fakultás Debrecenbe költözését óhajtja

A kolozsvári egyetem küldöttsége vasárnap folytatta szombaton megkezdett munkáját, az egyetemi épületek meglátogatását. A küldöttség vasárnap délelőtt az egyetem keretében lévő közkórházat, az Augustza-sanatóriumot, a süketnéma intézetet, a fémipariskolát, a tanítói árvaházat és az egyetemi építkezéseket szemlélte meg, délután pedig a pallagi gazdasági akadémiát látogatta meg, ahol a természettudományi fakultás számára kínálkozni kezdve fel-telek. Látogatást tett a küldöttség Ballazár Dezső dr. püspök-nél, Csóka Sámuel polgármesterhelyettes-főjegyzőnél, Szomjas Gusztáv főispánnál, Pákozdy Sándor alispánnál is. Este 8 órakor az Arany Bika éttermében tartott banketén vett részt a küldöttség. A vacsorán a debreceni egyetemi tanári kar tagjain kívül megjelentek Ballazár Dezső dr. püspök és Szomjas Gusztáv főispán is.

A kolozsvári küldöttség általában nagyon kedvező impressziókkal távozott Debrecenből. Különösen elragadta a küldöttség mindegyik tagját az egyetemi építkezés, a félig készen álló technikai épületek grandiózus és páratlanul praktikus volta. Amint munkatársunkkal folytatott beszélgetéseik során mindannyian hangsúlyozták, ez olyan előnyt biztosít a debreceni egyetem orvosi fakultásának, hogy kedvező kilátásokkal veheti fel a versenyt a budapesti egyetem orvosi fakultásával is.

A küldöttség tagjainak nyilatkozatai közül különösen fontos Lukinich Imre dr. pozsonyi egyetemi rektoré, akinek véleménye szerint, ha nem is jönne létre a pozsonyi és kolozsvári egyetemnek a debrecenivel való kooperációja, csaknem biztosra vehető, hogy a pozsonyi egyetem orvosi fakultása Debrecenbe költözik.

A pozsonyi rektor nyilatkozata

Lukinich Imre dr. impresszióit a következőkben közölte munkatársunkkal:

— Az összes meglátogatott intézmények közül leginkább meglepett bennünket az egyetemi technikák páratlan nagyszerűsége. A bizottság tagjainak és nekem is, aki nem hivatalos minőségben vagyok itt, egyformán az a véleményünk, hogy akár itt telepednek meg a testvéregyetemek, akár nem, a magyar kultúra iránt való parancsoló kötelességünk, hogy az építkezések befejezésének sürgetése céljából közbenjárjunk az illetékes fórumoknál. Tudományos és nemzeti érdek, hogy ez a nagyszerű intézmény mielőbb megkezdhesse működését, mer hiszen kell, hogy Magyarország keletén legyen egy kulturális központ, amely Erdély ifjúságát a régi hazához kapcsolja. Egy olyan orvosi fakultás, amelynek ilyen intézmény áll rendelkezésére még inkább ilyen kulturális központtá teheti Debrecen.

— A klinikai épületek, ha elkészülnek, teljesen megadják Debrecennek az egyetemi város jellegét. Az egyetem ilyen elhelyezésétől óriási hordereje van annak, hogy az ifjúság ugyiszólva a tanári kar szeme előtt nevelkedik.

— Nagyszerű dolog még az Augustza-sanatórium, ahol a szemészeti és sebészeti osztályokat kényelmesen el lehetne helyezni.

— Általában összbenyomásunk az, hogy nem csak amit láttunk, de amit hallottunk is, a testvéregyetemek itteni életére nézve a legkedvezőbb feltételeket igéri.

— Ami a döntést illeti, a miniszter ígéretét bírjuk, hogy sem nélkülünk, sem ellenünk az elhelyezés ügyében nem dönt. Hogy a döntés mi lesz, azt természetesen nem lehet tudni. Szegednek is lehetnek kilátásai, amennyiben Szeged nagyon sok épületet ajánlott fel.

— Egyébként a döntést illetőleg még politikai és nemzeti érdekek is közbejárásnak. A kolozsvári egyetem Szegeden való elhelyezését illetőleg hangsúlyozták azt, hogy a Bánátság idekapcsolásához kell oda egy egyetem. Egy szegedi egyetem megakadályozna azt, hogy a sváb ifjúság Bécsbe, vagy Prágába menjen tanulmányait elvégezni. A svábság várja is az egyetemet.

A pozsonyiak viszont a Dunántulról kaptak ajánlatot. A tulajdonai azzal kéri a pozsonyi egyetem Győrbe való helyezését, hogy nekik is szükség van egy főiskolára, amely a felsőmagyarországi tót ifjúságot kapcsolja Magyarországhoz. Az ottani ifjúság csak magyarul és tótul tud és kétségtelen, hogy szívesebben jönne magyar egyetemre, mint-hogy Prágában cseh nyelven hallgasson előadásokat.

— Viszont nagy esélyei vannak a pozsonyi egyetem orvosi fakultása Debrecenbe való helyezésének, mert az orvosi fakultást a Dunántulon csak Pécsnél lehetne elhelyezni. Pécs pedig most szerb megszállás alatt van és nem tudni, hogy mit hagynak ott a szerbek, ha egyszer kivonulnak a városból. Így valószínű, hogy a pozsonyi orvosi szak Debrecenbe jön.

— Debreceni fogadtatásunk nagyon kedvesen érintett bennünket. Különösen kedvező benyomásokkal távoztunk el Ballazár püspök úrtól, aki minden tőle és az egyházkerülettől telhető megígért.

A kolozsvári professzorok véleménye

Menghárt Gáspár dr. a kolozsvári egyetem prorektora, munkatársunk kérdéseire a következőket volt szíves válaszolni:

— Általános meggyőződésünk az, hogy Debrecenben a kulturmunka előfeltételei minden tekintetben megvannak és hogy van kilátás arra, hogy itt testvéregyetemek működése folytatható legyen. Egyedül az orvosi karra nézve áll fenn az a tény, hogy nincs

megfelelő berendezkedés. Ennek a fakultásnak egyelőre nagy nehézségekkel kellene megküzdenie. Annnyit megállapítottunk, hogy az az építkezés, mely a Nagyerdőn folyik és amelyről szerelnők hinni, hogy csak a tél miatt szünetel, nagy fontossága a nemzeti és kulturális szempontjából egyaránt. Közérdek, hogy ezek az épületek minél hamarabb készen álljanak és az orvosi fakultás bennük megkezdhesse munkáját.

— A városi kórház sok tekintetben bizony több kívánivalót enged, de kétségtelen, hogy Debrecen ebben a dologban sok más városnál kedvezőbb helyzetben van. Az Augustza-sanatórium már kész és modern intézmény és miután be van rendezve, aránylag kevés költséggel átalakítható. Az intézmények, amelyeket meglátogattunk, jobbra alkalmasak egyetemi célokra. Ebben a tekintetben nincs sok kívánivalónk. Igaz ugyan, hogy távolságok vannak, de ezek könnyűszerrel leküzdhetőek lennének.

Munkatársunk meggyőződött róla, a kolozsvári egyetem tanáraival folytatott beszélgetések során, hogy a kolozsvári tanári karban lelkes hívei vannak az egyetem Debrecenbe való költöztetésének. Ezek között talán első sorban kell említenünk Hornyánszky Gyula dr., aki határozott kifejezést adott Debrecen iránti szimpátiájának.

— Az építkezést, amely a Nagyerdőn folyik, — mondta Hornyánszky dr. — egyenesen grandiózusnak kell mondanunk. Óriási kulturális értékek fűződnek a kiépítés siettetéséhez és a berendezkedés teljes befejezéséhez. Nagy kára volna a magyar kultúrának, ha ezt a munkát nem lehetne befejezni. Annnyira nagy hatással volt ránk az építkezés jellege, hogy emellett teljesen háttérbe szorult a kolozsvári egyetem idehelyezésének kérdése. Meggyőződésünk, hogy az építkezés befejezését minden befolyásunkkal siettetnünk kell.

— A többi intézmény mind felhasználható egyetemi célokra. Meggyőződésünk, hogy az egyetemi kérdések legerősebb megoldása Debrecen. Nem kell és nem szabad elfelednünk, hogy több vértelen kis egyetem felállítására helyett célszerűbb és helyesebb a már meglévő egyetemek erősítése, Tamaszkodnunk kell arra az érvre, hogy sokkal inkább szükség van a már meglévő egyetemek kiépítésére, mint újabb alapításra.

A fent közölt nyilatkozatokból megállapítható, hogy valóban nem pusztán udvarassági aktus volt a kolozsvári egyetem küldöttségének debreceni látogatása. Debrecennek, ha az idehelyezés ebben szólnak is érvek, sok olyan előnye van, amelyekért más városok aligha kárpótlhatnák a száműzött egyetemeket.

A küldöttség elutazása.

A kolozsvári egyetem küldöttségének tagjai ma délelőtt a 11 órakor Budapest felé induló vonattal utaztak el Debrecenből. Itt szerzett tapasztalataikat azonnal közlik a kolozsvári egyetem tanácsával, amely az előterjesztések alapján fog javaslatot tenni az egyetem elhelyezése iránt a miniszterrel. A kormány döntése március hónapra várható. Jogsult reményességünk lehet arra, hogy a döntés Debrecenre nézve nem lesz kedvezőtlen.

A küldöttség köszönete Debrecennek.

A városi tanács mai ülésén Csóka Sámuel polgármesterhelyettes kijelentette a tanácsnak, hogy telpnap délelőtt meglátogatták a kolozsvári egyetem küldöttségének tagjai és Lukinich Imre dr.

pozsonyi egyetemi rektor és az ő útján a szíves fogadtatásért és a már előzetesen kilátásba helyezett erkölcsi támogatásért leg-hálásabb köszönetüket fejezik ki a városi tanács tagjainak és Debrecen polgárságának.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDÉNÉL.

A Kisfaludy-társaság részvét-irata a Csokonai-körhöz

Géresi Kálmánnak, a Csokonai-kör nagyeremű elnökének halála alkalmából még egyre érkeznek a körhöz részvétnyilatkozatok. Ezek közül közöljük a Kisfaludy-társaság alábbi levelét:

Nagytekintetű Elnökség!

A Kisfaludy-társaság f. hó 1-én tartott ülésén alulírt titkár kegyeletesen megemlékezett a f. évi január 23-án elhunyt Géresi Kálmánról, aki forma szerint nem tartozott ugyan tagjaink sorába, de egy volt velünk érzésben és nemzeti irodalmunk nagy céljainak előmozdítására irányuló törekvéseinkben s a «Csokonai-kör» alapításával és vezetésével olyan érdemes kulturmunkát végzett, amelyet késő nemzedékek is bizonyára kelten értekelni és méltatni fognak.

Társaságunk mely megindulással fogadta e bejelentést s megbízta az elnökséget, hogy a Csokonai-kör előtt Géresi Kálmán halála alkalmából a Kisfaludy-társaság őszinte részvételének kifejezést adjon.

E megbízást teljesítve, kérjük, hogy egyben hazafias üdvözlőtünket is szívesen fogadni méltóztassék.

Budapest, 1921 február 6.

Beöthy Zolt,

a Kisfaludy-társaság elnöke.

Szász Károly,

a Kisfaludy-társaság titkára.

A mezőgazdasági bizottsági választások

A mezőgazdasági érdekeltség kedvéért a választásra vonatkozó értesítéseinket az alábbiakban közöljük:

A szavazás e hó 15-én kedden d. e. pontban 9 órakor kezdődik és d. u. 4 óráig tart. Szavazóhelyiség a városháza közgyűlési terme. Szavazóigazolványokat nem osztottak ki. Ezért tanácsos mindenkinek valamilyen személyazonosságot igazoló okmányt pl. bejelentőlapot magával vinnie, de ilyennek hiánya a szavazást nem akadályozhatja meg. Minden bir-tokos és bérlo abban a csoportban szavaz, amelybe tulajdon vagy bérlet földje után, a kettőt egyívé számítva, tartozik. De csak a Debrecen város határában fekvő földek jönnek tekintetbe. Ilyen csoport négy van: 1-10, 10-30, 30-100 holdig és a 100 holdon felüliek. Külön (első) csoportot képeznek a gazdasági cseledek és munkások. Minden szavazó 4 rendes és 4 póttagra szavaz, vagyis ennyi egyének a nevért írja fel egy nyolcadiv nagyságu szavazó-lapra. Üres szavazó-lapot minden szavazó a közgyűlési teremben kaphat, de előre elkészített szavazó-lappal is lehet szavazni. Olyan neveknek, amelyek több egyén is viselhet, mint pl. Kiss István, Nagy János, Balogh István, Szabó, Kovács stb., a jelölt lakása is okvetlen irandó, különben a szavazat érvénytelen. Szavazni mindegyik csoportban csak olyan egyénre lehet, aki ugyanabban a csoportban választó, vagyis akinek a neve az

illető csoport választói névjegyzékében fel van véve. Más egyénre leadott szavazat érvénytelen.

Minden gazda köteles a maga mezőgazdasági alkalmazottját, ha ebbeli óhaját kifejezi, a szavazásra elengedni.

Felhívás

Debrecen sz. kir. város közellátási hivatalának felszámoló bizottsága felhívja mindazokat, akiknek a közellátási hivattal szemben bármilyen követelésük van, hogy erre vonatkozó bejelentésüket a hivatal Piac-utca 9. szám alatti helyiségében folyó évi február hó 28 ig tegyék meg.

Debrecen sz. kir. város közellátási hivatalának felszámoló-bizottsága.

Hirdetmény

Debrecen sz. kir. város közellátási hivatalának felszámoló bizottsága a hivatal tulajdonát alkotó 4500 drb., azaz Négyezeröttszáz darab vegyes zsák egy tételben való eladását határozta el.

A zsákok a hivatal Piac-utca 9. szám alatti helyiségében délutánonként 3-5 óra közötti időben megtekinthetők.

Írásbeli zárt ajánlatok 1921. évi február hó 22-én déli 12 óráig ugyancsak a hivatal helyiségében nyújthatók be.

Debrecen sz. kir. város közellátási hivatalának felszámoló bizottsága.

Vegyetek menekült bélyegeket!!

Az áruraktárak váltásága és az üzlethelyiségek felmondása

Balkányi Kálmán dr. a kereskedelem aktuális kérdéséről

Pár napon át Debreczenben időzött Balkányi Kálmán dr., az Omke igazgatója, aki a Debreczeni Független Ujság tudósítója előtt a magyar kereskedelmet érintő legfontosabb aktuális kérdésekről a következőket mondta el:

Két kérdés van, amely a kereskedők széles rétegét most foglalkoztatja. Az egyik az áruraktárak váltáságának, a másik az üzlethelyiségek felmondásának kérdése.

Ami az előbbit illeti, a kereskedők örömmel és megnyugvással fogadták annak idején Hegedűs Loránt pénzügyminiszternek azt a parlamenti nyilatkozatát, hogy az áruraktárak váltáságát egy kalap alá veszi a fundus instruktussal, mert ebből azt a következtetést vonták le, hogy valamely túlzottan magas megadóztatástól nem kell majd tartaniok. Kiszárvátva azonban elterjedt a híre annak, hogy az áruraktár március 1-én leltározni fogják és ez a bolsevizmus idejéből ismert inventálásoknak ijeszítő képét idézte fel. Nem okozott az sem megnyugvást, amikor a pénzügyminiszter egy későbbi beszédében a biztosítási kötvényeket állította oda az áruraktárak váltáságának bázisául. Több oldalról utaltak arra kereskedőink, hogy a biztosítási kötvények nem tekinthetők megbízható váltáságnak azért mert a kereskedők fogyó és szaporodó arukészleteket biztosítván, sokan nagyobb összegre biztosították készleteiket, mint amennyit azok tényleg reprezentálnak, kivált ha a január 1 óta számos cikkben bekövetkezett árdepressziót figyelembe vesszük.

Mindezt tekintetbe véve, az Omkeiben mégis az a vélemény alakult ki, hogy az áruraktárak váltáságának Hegedűs által ajánlott formulája alapul továbbra is elfogadható, csak némileg korrigálni kell. Igaz, hogy a biztosítási költségek általában igen magas összegekről szólnak, de ezen lehet segíteni az adókules megfelelően alacsonyabb megállapítása által. Ha mondjuk a pénzügyminiszter 5 százalékos, vagy 6 százalékos kulcsot állapít meg, akkor a biztosítási költségek alapul vétele még mindig kellemes és zaklatásmentes adózást biztosít a kereskedőknek az esetek legnagyobb részében, holott ha az inventálásra, vagy éppen az egyéni vállomásra kerülne a sor, akkor ismét a régi időben sűrűn emlegetett zaklatás ujulna meg.

Amire azonban feltétlenül szükség van és ami most már nem csak az Omkenak, de merem állítani, a kereskedelem egyetemének kívánsága, az azon opció, amely megilletné a kereskedőt s amely szerint ha az ő speciális viszonyai alapján igazságosabbnak tetszik, akkor átterhessen az egyéni megadóztatás alapjára. Mert miről is van szó? Igen sok kereskedő van, aki bármily alacsony váltáságuk mellett is képtelenül rossz helyzetbe kerül, ha biztosított arukészlete alapján vetik ki rá a váltáságot. Csak a terménykereskedőkre kell utalni, akik rendszeren egész vagyonuk sokszorosát fordítják árubeszerzésre, amit azután lombardiroznak. Ha már most egy kereskedőre, akinek egy millió korona vagyona van és nyolc millió koronára ért vesz terményt, amire hét millióval tartozik, kivételként például 10 százalékos váltáságot a nyolc millióra biztosított áruraktár után, akkor ugyszólván egész vagyona rámege a váltáságra. Ez nem igazság, amikor másik kereskedőtársra ugyanilyen adókules alapján rójjá le a váltáságot egy aránytalanul nagyobb és kölcsönrel nem terhelt áruraktár után.

Többen azt javasolták, hogy az adóalapból az adósságot le kell vonni és csak a maradvány után kell a váltáságot kiszabni. Ezzel szemben azonban a pénzügyminiszterium joggal vett ellen, hogy a kintlévőségek, a követelések sem hagyhatók figyelembe, mert ellenkező esetben a kincstár teljesen jogosulatlanul károsodnék.

Nem marad tehát más hátra, mint az Omke propositiójának elfogadása: kiegészíteni a Hegedűs-féle biztosítási alapot a kereskedők számára biztosított opció jogával. Meg vagyok róla győződve, hogy a pénzügyminiszterium ebbe a javaslatba bele fog menni. Mindezenre kívánatos lenne, ha ez a kérdés már tisztáztnék, hogy a mentől előbb megszűnjék a forgalomnak az a megbénulása, amely nem utolsó renden éppen az áruraktárak váltáságának bizonytalansága miatt állt elő.

Az üzlethelyiségek felmondásának kérdése is nagyon izgatta a kereskedőket. A Tomcsányi-féle tervezet e tekintetben nem mondható valami megnyugtatónak, holott egyebekben az igazságügyminiszter rendelete a multakhoz képest haladást mutat, főleg abban a tekintetben, hogy a lakás-hivatalok szervezetét meglehetősen átalakítja és a bírói juris dictionak tágabb keretét szab.

Az üzlethelyiségekre vonatkozóan az igazságügyminiszterium

jónak látta, hogy a háziurakat sokkal messzebbmőszabadsággal ruhazza fel, mint a lakásokra vonatkozóan. Ez az, amit a mai viszonyok közt még nem találunk eléggé indokoltnak. Mert ha a lakót nem méltányos ma még arra szorítani szorítani, hogy a fentálló lakásszükség tartama alatt otthagyja lakását és hajléktalanná legyen, nem látunk semmilyen momentumot fenforogni arra vonatkozólag, hogy az üzlethelyiségekre egyéb szabályokat állítsanak fel. A lakó, ha a harmadik utcában kaphat lakást, ott esetleg épügy be tud rendezkedni, álmát épügy alnatja, a boltos azonban legtöbbször emberéletlen kereszttől szerezte meg a maga üzlethelyiséget azon a helyen, ahol üzlete fentáll és hamarosan koldusbotra juthat, ha csak a harmadik utcába is kell áttelepítenie üzletét. Ezért a kereskedelmi miniszter akeceptálta is a kereskedőknek ezt a jogos álláspontját és

a legközelebbi napokban dől el, hogy az igazságügyminiszter hajlandó-e a kereskedelmi kormány intervenciójára ilyen értelemben módosítani a lakásrendeletet, amely addig nem jelenhetik meg, amíg ezek a kérdések nem tisztázódnak.

De van még egy fontos lakásügyi kérdés is. A Tomcsányi-féle rendelet szerint a határidőre bérrelettel bérlete lejár a szerződési idő leletével. Ez is súlyos igazságtalanság, mert így rosszabb helyzetbe kerül az a kereskedő, aki tíz éves szerződést kötött, mint az, akinek nincs szerződése. A kereskedelmi világ ennek a sérelemnek is feltétlenül az orvoslását kívánja.

Ami a boltok bérletét illeti, a kereskedelemnek az az álláspontja, hogy épügy mint a lakásoknál, itt is meg kellene állapítani egy határt, amelyen alul csak a bíróság közbenjöttével lehet a bérlet emelni. Az Omke ezt a határt 6000 koronában hozta javaslatba.

Letartóztatás a Nagytemplom meggyalázása ügyében

A Nagytemplom meggyalázása ügyében a debreceni államrendőrség három hét óta folytatott nyomozása váratlan eredményt hozott tegnap. A rendőrség ugyanis tegnap délután letartóztatott egy K. Gy. nevű fiatalembert a templomgyalázásban való aktív részvétel gyanúja miatt. A foglyot ma a rendőrség át is kísértette az ügyészség fogházába.

A rendőrség ma délelőtt a debreceni ujságok tudósítóinak a következő kommunikét adta ki a templomgyalázás ügyében történt fordulatról:

„A rendőrség K. Gy. 20 éves fiatalembert a Nagytemplom meggyalázásával gyanúsítva, előzetes letartóztatásba helyezve, a mai napon a kir. ügyészségnek átadta.”

Amily rövid a kommuniké, épp annyit árul el a nyomozás állásáról. Elárulja azt, hogy a rendőrség nyomozása produkált ugyan elég súlyos gyanuokat arra, hogy az illető letartóztatása elrendelhető legyen, de a letartóztatott nevének elhallgatása világosan mondja, hogy a fen-

forgó gyanuok nem elegendők a bűnösség létségtelen bebizonyítására. A letartóztatás előzményeiről a következő tájékoztató nyertük:

Tegnap délután a rendőrség Báthory Kálmán református egyházi gazdasági gondnokkal felnyitatta a lezárt Nagytemplomot és irászkartókkal összehasonlított a Nagytemplom falára írt „Üsd a reformátust!” felírásokat a K. Gy.-től vett iráspróbával.

Tárgyi bizonyíték azonban egyáltalán nem merült fel a letartóztatott fiatalembert bűnösségében, aki a tett elkövetésében való részességet tagadja. Gyanus az, hogy a templomgyalázás után pár nappal Mezőtárkányba utazott. A rendőrséget hír szerint egy névtelen levél vezette nyomába.

A rendőrség megfeszített buzgalommal kutat tovább bizonyítékok után.

A Nyukosz közgazdasági előadásai

A Nyukosz (Nyugdíjas katonatisztek országos szövetsége) debreceni főcsoportja tervbe vette, hogy a közgazdaság és a pénzügy körébe eső rendeleteket, törvényeket, szóval napikérdéseket népies, vonzó modorban ismertetni fogja.

A Nyukosz célja ezzel, hogy elsősorban mintegy 200 főre menő tagjait, továbbá a nagyközönség köréből minden érdeklődőt megismertessen a közgazdaság és pénzügy körébe eső napikérdésekkel.

Kizárólag a gyakorlati életben tevékenykedő személyek, tehát bankigazgató, magasrangú pénzügyi tisztviselő, ügyvéd stb. készül ismertetni olyan tárgyakat, mint: a hadikölcsönök nosztrifikációja, a legújabb lakásrendelet, Hegedűs Loránt pénzügyi programja részleteiben és részleteiben, közgazdasági és jogi alapfogalmak, hogyan, kik, mi után vetik ki az adót s más hasonló tárgyakról

lesz szó heti egy előadás keretében.

Életrevalónak tartjuk a tervet elsősorban azért, mert törvényeink, rendeleteink olyan műnyelven látnak napvilágot, hogy azt a szakemberen kívül kevés ember érti meg. Epügy le kell fordítani, mintha idegen nyelven volnának írva. Másodsor pedig azért, mert ez az év pénzügyileg és közgazdaságilag olyan sok új és jelentős dolgot fog felhozni, hogy a tájékozódás elsődrendű kötelességünk.

Egyébként a Nyukosz hallgatóinak nemcsak tágas, de jól fűtött terem is akar nyújtani, miert is a tüzelőanyag beszerzésére kénytelen némi beléptidiját is szedni.

Az első előadás már e hó 20-án, vasárnap délután 3 órától lesz a város háza közgyűlési termében, melyre tisztelettel meghívja Debrecen város érdeklő közönségét a Nyukosz elnöksége.

Minden menekült-bélyeg amelyet megveszel egy könnyecpet szárit fel.

Debreceni ember öngyilkossága St. Pöltenben

A múlt hó 29-én, St. Pöltenben Ausztriában, öngyilkosságot követett el egy debreceni ember, Kalmár Lajos, a stockeraui Globuswerke volt tisztviselője.

Kalmár öngyilkossága előtt minden jelet, amelyről személyazonosságára lehetett volna következtetni, eltávolított ruhájából és fehéreneműjéből. A holttest személyazonosságának megállapítása Kalmár egy ismerősének köszönhető, aki az egyik osztrák lapban közölt fényképen felismerte Kalmár Lajost.

A st. pölteni rendőrség megküldte a debreceni államrendőrségnek a fényképet, amely a halottat borzalmasan szétroncsolt halántékkal ábrázolja. A rendőrség a fényképet felmutatta Kalmár édesanyja előtt, aki a fényképen felismerte fiát. Az anyja véleménye szerint Kalmár a harctéren kapott idegsokkjá miatt lett öngyilkos.

A St. Pölteni rendőrhatalóság értesítése szerint a halottnál 1578 korona készpénz és egy nikkell órák találtak. Az osztrák rendőrség a halott hagyatékát meg fogja küldeni hozzátartozóinak.

Zárt ülésen tárgyalja a tanács a világitási vállalati munkások élelmezésének ügyét

Legutóbb teljes részletességgel beszámoltunk a városi tanács üléséről, amelyen Vársy István dr. tanácsnok szövegét a városi tanács tekintélyének lejárására megnyilvánuló törekvéseket, amelyeknek legújabb megnyilatkozását a világitási vállalat munkásainak élelmezésével kapcsolatosan egyik helyi lapban megjelent közleményben láttuk.

A városi tanács mai ülésén több hétig tartó betegségéből felgyógyulva megjelent Tóth Emil dr. tanácsnok is, aki előterjesztései során a következő kijelentést tette:

— A Debreceni Független Ujságban a legutóbbi tanácsülésről közölt tudósítás szerint a tanácsülésen olyan kijelentés is elhangzott, amelyből arra lehetne következtetni, mintha én esetleg mulasztást követhettem volna el. Szükségesnek tartom ezért kijelenteni, hogy a körletparancsnokság átirata a főjegyzői hivatal részére lett szignálva, a világitási vállalat jelentését pedig, amely ezzel az átirattal foglalkozott s amelynek ülésén betegségem miatt szintén nem vehettem részt, első sorban a főjegyzői hivatalhoz, másodsorban az első ügyosztályhoz és csak harmadsorban az én ügyosztályomhoz szignálták ki és oda a legutóbbi tanácsülés napján déli fél egy órakor érkezett meg. Tehát a legutóbbi tanácsülés napján az ügyről még csak tudomással sem bírhattam.

Tóth Emil dr. tanácsnok e kijelentés után rá akart térni az ügy ismertetésére, a városi tanács azonban úgy határozott, hogy az ügy csak zárt ülésen tárgyalható. A zárt ülés a rendes tárgysorozat letárgyalása után meg is kezdődött.

Danielou ellenzi Magyarország lefelegyverezését

Páris, febr. 14. (A M. T. I. szikratávirata.) Az *Eclair* Max Henry *Bolsevista behatolás Közép-európába* című cikkét közli, amely utal a monarchia utódállamainak, különöser Jugoszláviának és Csehszlovákiának a bolsevista propaganda következtében meggyengült voltára. Ezeket az államokat a cikkíró nézete szerint kellően csoportosítani kell majd az orosz veszedelemmel szemben. *Magyarországnak*, amely egyizben leküzdötte már a vörös terrort, meg kell találni a méltó helyét a védelmi kordonban.

Danielou, a trianoni békeszerződés kamarai előadója, kifejezte azt a kívánságát, hogy ne felegyverezék le Magyarországot, ellenkezőleg: a magyarországi műhelyek nagyon is arra valóknak volnának, hogy ott lőport készítsenek Lengyelország számára, hiszen az entente van abban a helyzetben, hogy e részben kellő ellenőrzést gyakorolhasson.

Németország tiltakozó tüntetése a párisi határozatok ellen

Berlin, február 14. Hatalmas tüntetés volt vasárnap Berlinben a párisi határozatok ellen. Pártkülönbség nélkül sok ezer ember körmenetben vonult végig a városban és impozáns négyülést tartott. Lelkes hangú beszédek után egyhangú határozatot hoztak, melyben kimondták, hogy ha a német birodalom magáévá tenné a párisi határozatokat, melyeknek feltételei teljesíthet-

lenek, pillanatnyilag szabadulna egykori ellenségeinek fojtogatásától, de önmaga alacsonyítaná le magát a saját szemében és a világ előtt és egyben megrendítené jövő fejlődésének alapját. Most nemcsak a mai nemzedék létéről, hanem a mai generáció gyermekeinek és a leendő niookának boldogulásáról van szó.

Matróz-lázadás Kronstadtban

Berlin, február 14. A Kopenhági *Berlinske Tydende* közli helsingforsi tudósítás alapján, hogy Kronstadtban egyre nagyobb arányokat ölt a zendülés a moszkvai kormány ellen. *Trozkij* legutóbb parancsot küldött Kronstadtba, hogy a matrózok tanácsa mondjon le, amire az volt a válasz, hogy a matrózok fogságba vetették a szovjetkormány polgári bizalmiférfiát. Ekkor aztán *Trozkij* megbízható csapatokat küldött Kronstadtba, hogy leverjék a lázadást, de nem sikerült. A helyzet az, hogy ezidő szerint a hatalom a kronstadti matrózok kezében van, ami azonban nem jelenti azt, hogy a szovjet hatalma összeomlás előtt áll. *Trozkij* és Lenin bámulatos ügyességgel érti a módját, hogy felülkerekedjék a legnagyobb veszedelem idején és még sokáig fog tartani, míg meg lehet dönteni a tanácsuralmat.

Bolsevista előnyomulás Vladivosztok vidékén

Tokió, február 14. (Reuter) A Chavarowsk vidékén összpontosított bolsevik haderő az Ivan folyóig nyomult előre. Ha az előnyomulás így halad tovább, a bolsevisták nemsokára összeütköznek a japán előőrsökkel. Másrészt a bolsevistáknak Tauria felé való előnyomulásáról adnak hírt.

HIREK.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámadásában.

— A városi muzeum államsegélye. A kultuszminiszter a városi muzeum államsegélyét 16,000 koronára emelte fel. Az államsegély felemelése a városi muzeum rendkívül értékes munkásságának az állam által való elismerését jelenti és valószínűleg *Czakó Elemér* miniszteri tanácsos helyszíni tapasztalatai, amelyeket mint *Déri Frigyes* kísérője szerzett, tették indokoltá a miniszterium előtt. A városi muzeum elért szép eredményei első sorban *Zoltay Lajos* muzeumőr fáradságtalan munkásságának és ritka szakérteimének köszönhető.

— Felhívás a vagonokban lakó menekültekhez. Felhívom a vagonokban lakó menekülteket, hogy lakásügyeik elintézése végett a hivatalban ma, kedden és holnap szerdán jelentkezni sziveskedjenek. E hirdetés azokra is vonatkozik, akik vagonban vannak, de ingóságai még vagonban vannak. Egyben közlöm, hogy minden Debrecenbe érkező vagonlakó 24 óra alatt a hivatalban jelentkezni köteles. Ugyiszint, ha valaki kiköltözik, ezt is bejegyezve végezt tudomásunkra kell adni. Ellenkező esetben a hivatal részéről lakással való ellátása ügyében támogatásban nem részesülhet. Menekültügyi kirendeltség.

— Sportsapkák Frank Imre klapüzletében Piac-u. 43.

— Előadás a spiritizmusról. Dr. Tüdös Kálnán főorvos. a *Protesáns Irodalmi Körben* e hó 16-án, szerdán délután 5 órakor a kollegium nagyteremében a spiritizmusról felolvasást tart, a mely méltán kelti fel fontos és aktuális tárgyánál s az előadás tudományos tartamánál és a legszélesebbkörű érdeklődést. Beléptidij nincs.

— Öngyilkos lett a bazilita rendfőnök. Kerülő uton kapott hír szerint a bikszádi bazilita rend klastromában a múlt héten szíven lötte magát a rend főnöke: *Maxim Agoston* atya. A rendfőnök öngyilkosságát azzal a vizsgálattal hozzák összefüggésbe, melyet néhai *Pásztor* Arkád milliói hagyatékának szabálytalan kezelése miatt indítottak a román hatóságok a rend önk ellen.

— 7500 választó ellen indul eljárás. a múlt hét folyamán elkészült a debreceni járásbíró-ság azoknak a szavazásra jogosult egyéneknek listájával, akik a múlt képviselő választáson nem éltek választójogukkal. Információk szerint 7528 egyén mulasztotta el a szavazást. Büntetésük a törvényszerint 10—80 koronáig és az állami egyenes adó 5 százalékáig kiszabható pénzbírság.

— A jótékony nőegylet klasszikus színházi délutánjait február 17-én és 18-án tartja a Csokonai-színházban. A szep értékes és művészi, a legmagasabb igényeket is kielégítő előadások iránt. Debreczenben általános az érdeklődés. Fráter Erzsébet urnőnek, a Nőegylet elnöknőjének szaz szerepét sikerült összehozni. A grandiózus előkép: *Lórantffy Zsuzsanna* udvarán kívül, amelyben *Lórantffy Zsuzsanna* Konez Aurélné fogja személyesíteni kezeskedők is *Shakespeare Coriolanus*-ból és *Julius Caeser*-jétől egy egy hatalmas drámai lendületet jelenet. Jegyek *Molnár Ferenc* *Fiac-utcai* (Varosház alatt) kaphatók.

— Uj iparendedélyek. A városi tanács újabb a következő iparendedélyeket adta ki: *Magyar Általános Hitelbank* debreceni fiókja nyolc rendbeli üzletág folytatására 16,000, Nagy Antal termény- és malomipari termékek kereskedése 300, *Orzesku Emilné* fuvaros 200, *Guttman Andor* előállat-, szarvasmarha-, sertés- és juhkereskedés 1000. *Farkas Herman* bóraru- és cipőkelelékek kereskedése nagyban és kicsinyben 2000, *Tiszavidéki mezőgazdak szövetkezete* hat rendbeli üzletágra 1200, *Vasas János* villanyszerelő és mechanikus 500, *Feldmann Ignác* cipész 500, *Rankay Gyula* ingatlan adás-vételi ügynökség 300, özevgy dr. *Kozma Endréné* és társa dohanyzasi melékkek kereskedése 200, *Tegdes Janos* női szabó 300, *Rosenberg Mór* maradék- és rövidaru-kereskedés 1000 koronáért. — A most engedélyezett iparendedélyek közt van *Guttman Andor* engedélye is, amelynek az elsőfoku iparhatóságnal való kezelése robbantotta ki az ipari és kereskedelmi érdekltség hosszú időn át visszafolytott elkeseredését az iparendedélyek véleményezésénél követelt eljárás és a Baross-szövetség szokatlan formájú közreműködése ellen és eredményezte a városi tanács erélyes közbeleépését a torvényes formák pontos betartása érdekében.

Ferti Delelt és Antlop-keziükül
Óriasi raktar
Schon Sandornai
DEBRECZEN,
Piac-u. 14. Csapó-u. sarok

Földünk összeütözik egy üstökösrel. Budapesti tudósítónk jelenti: A greenwichi csillagvizsgáló-intézet szakszerű jelentése érkezett Budapestre néhány nappal ezelőtt, amely szerint földünk június 26-án összeütözik egy üstökösrel. Az összeütkezés a jelentés szerint nem lesz nagyon veszedelmes, mert az üstökös anyaga igen ritka, de az északi félteke lakóinak június 26-án éjjel gyönyörű látványban lesz részük. Ugyancsak a greenwichi jelentés szerint április 8-án gyűrűs napfogyatkozás lesz, amely reggel 8 óra 44 perckor kezdődik, legnagyobb fázisát 10 óra 02 perckor éri el és 11 óra 24 perckor lesz vége.

**Az iparostanonciskola de-
fictje.** Az iparostanonciskolai felügyelőbizottság legutóbb foglalkozott azzal a helyzettel, hogy míg az iparostanoncok száma közelesem eléri a kétezret, addig az iskola deficitje is egyre nő. A deficit eltüntetésére a felügyelőbizottság azt a javaslatot terjeszt a városi tanács elé, írjon fel a közgyűlés a kormányhoz, hogy engedélyezze a 2 százalékos ipariskolai váltásnak 5 százalékra való felemelését.

Pincér-bál a Bikában. A debreceni pincéri kar bálja nagyon fényesnek ígérkezik. Az esélye e hó 17-én, csütörtökön este 8 órai kezdettel lesz megtartva a Bika fűtött dísztermében. Az érdeklődés a zárkörű bál iránt impozáns módon nyilvánul meg. — A jegyek nagyrésze már elővételben elkelt.

**Letartóztatott csempész-
nő.** A debreceni államrendőrség tegnap letartóztatta Gerő Jánosné Csapó-utca 71. szám alatti lakost, aki rendszeresen üzte a gyógyszer- és fűszerárúknak oláh területre való kicsempészését. A rendőrség megállapította, hogy Gerőné több ízben csempészett gyógyszert, fűgét, heringet, paprikát és fűszerárúkat a megszállott területre, ahonnan kockacukorral megrakodva jött vissza. A lakásán tartott házkutatás alkalmával több nagykarolyi kereskedőtől való megrendelést találtak nála.

**A Magyar Köztisztviselők
Fogyasztási Szövetkezetének
közleményei.** Hagymát Vár-utca 1. sz. a. üzletünkben és pénzügyi palota 12. sz. a. helyiségünkben korlátlán mennyiségben osztunk igen mérsékelt áron. Felkérjük tagjainkat, hogy szükségüket folyó hó 19-ig okvetlenül szerezzék be, mert később nem leszünk abban a helyzetben, hogy azt kielégíthessük. Testületek és vidéki elosztó helyeink együttesen vihetik el.

**Elegáns tavaszi felöltők,
costümök, ruhák és blousok nagy
választékban megérkeztek raktárra
Frank Sándor céghez. Piac-utca 42**

**Rubin Farkas özvegye Kos-
suth-utca 15. sz. üzletébe tavaszi új-
donságok, himzett gyermekruhák,
bafis blousok, női, férfi és gyermek-
harisnyák nagy választékban, vala-
mint a legjobb minőségű pipere szap-
panok érkeztek.**

**Irodai munkában jártas férfi
vagy női munkaerőt keresünk. Irás-
beli ajánlatok, bizonyítványmáso-
latokkal és fizetési igények megjelölé-
sével Hegedüs és Sándor irod. és
nyomdai r. t.-hoz nyújtandók be.**

**Dynamó gépeket, kapcsoló táblá-
t, villanyműszereket, mozgósínhez
berendezéseket eladok, veszek, vagy
cserélek. Földvári Debreceni I. Elek-
trotechnikai gyár Széchenyi-u. 55.
Telefon: 168.**

**Téli női és leányka kabá-
tokat, ruhákat, blousokat mélyen
leszállított árakban árusítja Frank
Sándor cég, Piac 42.**

**Gyors és gépirónót azonnali
vagy mielőbbi belépésre keresünk.
Csak gyorsírásban gyakorlattal bírók
írásban ajánlatát kérjük bizonyít-
ványmásolatokkal és fizetési igényeik
megkülönböztetésével Hegedüs és Sándor
irod. és nyomdai r. t.-hoz benyuj-
tani.**

Hegedüs Loránt megtalálta az állam 100 milliót érő opálkészletét

Badapest, febr. 14. Az állam, mint a régi Magyarország opálbányáinak tulajdonosa, nagyobb mennyiségű opálkészlettel rendelkezik. A kövek a pénzügyminiszterium egyik félreeső termében vasas ládákban heverték, senki sem törődött velük.

Nemrégiben Hegedüs pénzügyminiszter a miniszteri palotában tett körútján felfedezte az opálos ládákat. Szakértők megállapítása szerint az opálkészlet 70.000 karát súlyú és a mai viszonyok között 105 milliót meghaladó értékű.

Konfetti és serpentin minden mennyiségben kapható Hegedüs és Sándor irod. r. t. papírkereskedésében.

**Frank Sándor cégnél Piac-n.
42.** ruhaszövetek, selymek, selymek különféle minőségben, továbbá női kész ruhák, valamint menyasszonyi kelengyék legújabb kivitelben.

**Brüll S. fogmütermé Piac-utca
72. (Deák Ferenc-utca sarok) szájpada-
lásnélküli műfogak, foghuzás, fogtö-
més, mérsékelt árak.**

**Csonka Magyarország —
nem ország,
Egész Magyarország —
mennysország!**

SZÍNHÁZ.

A Zenede Beethoven-estet akart rendezni decemberben növendékeivel a nagy zeneköltő születésének századik évfordulója alkalmából. A hangverseny azonban a járvány miatt elmaradt és csak most, február 17-én, rendezik meg.

**A Jótékony Nőegylet klasz-
szikus délutánjait, amelyeknek
rendezését a nőegylet a Tem-
plomegyesülettől vette át, február
17-én és 18-án rendezi a Csoko-
konai színházban. A városi ta-
nács megengedte a sziniszagató-
nak, hogy a színházat a klasszi-
kus délutánok céljaira átengedje.**

A színházi irodák hírei:

Kedden (B) bérletben »Mágnás Miska« kerül színre.

**Schakespeare »Hamlet« című
drámáját mutatja be az Apolló. Elő-
adások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.
Élő film, meglepő újdonság:
A vetélytársak az Urániában és a
»Vallomás« című 6 felvonásos dráma
Dagny Servaes főszereplésével.**

DOLLÁRT
és más idegen pénzeket leg-
magasabb napi áron vált be
GÓTSCH SÁNDOR
bankirodája DEBRECZEN,
Piac-utca 38. I. em. Főposta mellett.

A budapesti tőzsde

Budapest, jan. 14.

Az értéktőzsde irányzata nem változott. Árak:
Magyar Hítel 1875—25, Osztrák Hítel 1105—10, Jelzálogb. 460—50, Leszámitoló 800—780, Hazai bank 740—20, Angol-magyar 910—890, Magyar-olasz 455—45, Alt. takar. 1195—200, Borsod-Misk. 4100—3950, Concordia 3340—160, Bpesti gőzm. 6750—5800, Gizella 2250—150, Hungária 2500—600, Beocsini 6800—650, Bánya és kohó 5050—4850, Salgó 7700—500, Ganz-Dan. 21,000, Ganz-vill. 4900—500, Rima

ket képvisel. Értékesítés céljából a pénzügyminiszter a múlt héten értekezletre hívta össze a nemesfém-iparosokat. Megállapodás történt, hogy a magyar iparosok külföldi ügyfeleiknél is megkísérlik az opálok eladását.

A felfedezett opálok közt igen szép példányok vannak. Egy 70 karátus opált, amelynek mai értéke két millió korona, a pénzügyminiszter a Nemzeti Múzeumnak ajándékozott.

3625—525, Kőburg 4200—4000, Lipták 680—40, Lang 1430—390, Brassói 5500—400, Nacici 16,600—15,800, Alt. fa 3340—175, Magyar erdő 2100—1990, Orsz. fat. 2880—720, Izzó 5300—200, Papír 4490—425, Östernelő 1160—30, Gummi 4400—325, Telefont 4325—400, Adria 10200, Atlantica 6750—400, Köz-
uti 1510—440, Déli vasút 2445—365, Levante 7000, Allamvasut 4150—3800, Trust 3560—400.

A valutapiac az üzleti forgalom aránya megcsappant, az árfolyamok egyrésze gyengült:
Napoleon 1640—1685, Dollár 522—516, Francia frank 38—37-75, Márka 9-01—9-05, Lira 19-80—19-60, Romanov 2-30—2-34, Lei 7-08—7-18, Sokol 6-84—6-86, Svájci frank 85—, Kor.-dinár 14-10—14-20, Bécsi 0-77—0-77 és fél, Lengyel márka 0-66—0-67 és fél.

Zürichi devizák

Zürich, február 14. (Megnyitás.) Budapest 1-17 és fél, Bécs 1-52 és fél, Osztr. bélyegzett 1-05, Berlin 10-50, New-York 612-50, Milano 22-42, Prága 7-90, Zágráb 4-25, Bukarest 8-50, Varsó 0-80.

SPORT.

**A Debreceni Nyomdász
Sport-Club és a Munkás
Testedző Egylet** holnap szerdán este 8 órakor közös sport értekezletet tart a Munkás-Ott-honban. Tekintettel a tárgyak fontosságára az összes működő és pártoló tagok pontos megjelenését kéri a vezetőség.

A püspök atyafisága

— Regény. —

Írta: IVÁNYI ÖDÖN. (184)

De mikor karjánál fogva meg-
rázták Fülöpöt és látták a fel-
nyílt szemekben az első álom
kábult, szinte bamba tekintetét,
elbűnték, hogy aludt.

A segédek röviden értesítették Fülöpöt, hogy a dolog elő van készítve: indulhatnak azonnal. A kocsit már lenn vár. Utközben majd megállanak egyik segéd lakásánál lehozzák a pisztolyokat. Ugyanezt teszik Zányi segédei. Odakünn aztán sorshuzás dönt, hogy melyik pisztolyt használják. Orvosokat is utközben szednek föl. Aztán kimennek a Duna-partra, a Margit-sziget közelébe. Ott van Wollnernek egy nagy, elkerített telke, amit a rajta levő, rég nem dolgozó gyárra együtt vett meg. A gyárban fognak felállani. Egy kaszinószolga már előement, hogy a telekfelügyelőt értesítse és a he-
lyet a mérkőzéshez hozzákészítse. Már indulni akartak, mikor az egyik segédben aggodalom támadt.

— Valamire nem gondoltunk! Már az első lövésváltást meg-

hallja az egész körök. A cir-
káló rendőrség is bizonyára ki-
vancsi lesz, hogy ki lövöldöz
éjjel egy elhagyatott gyárban. A
második golyóváltás előtt már
ott lesz a nyakunkon.

Fülöp, midőn a segédje sziva-
ránál a magát meggyújtotta,
megnyugtatóképp ezt válaszolta:
— Légy csak te nyugodt! Nem
lesz ott szükség második lövésre....

XXXIV.

Zányi és segédei az ellenfél
jóval később értek ki az elha-
gyott gyárba. Az orvost, akihez
először hajtottak, nem találták
otthon. At kellett kanyarodni a
tizedik utcába s ott csemetni föl
egy másik, ismert párbajorvost.
Ezt az ágyból húzták ki. Az
orvos meg volt rökönnyödvé, ami-
kor megtudta, hogy párbajhoz
hívják.

— De, uraim, ki hallott ilyet?
Ejjel verekedni! Nem vagyunk
Amerikában.

— Hja! Ez rendkívüli eset —
magyarázta az egyik segéd. A
másik segéd, Géczy Gyuri, aki
meg volt elégedve, hogy ez az
éjjeli párbaj nem nélküle esik
meg, siettetta az orvost.

— Lelkem, doktor. Ne sokat
teketóriázzék, hanem pakolja
össze szerszámjait. Jól felszerelve
jöjjön, mert akik most vereke-
dnek, nem értik a tréfát s olyan
kárt fognak tenni egymásban,
aminek a kireperálása dolgot
fog adni önnek.

Mikor a doktor meghallotta,
hogy kik verekednek: hirtelen
nagy respektus támadt benne a
történelmi dolgok iránt. Nem is
tett több kifogást, villámgyorsan
felöltözött s anyyi kötést, mű-
szert és karholos gyapotot nyalá-
bolt össze, hogy elég lett volna
egy tábori kórháznak.

— Indulhatunk, uraim.

Zányi az utcán, kocsiban várta
őket.

Tíz perc múlva megálltak egy
gyár előtt, átgázolták a sötét,
gazos udvar bokán felül érő,
szotyogó sarát, derékig nőtt, sűrű
dudvabozótjait s akkor vették
észre, hogy nem jó helyen jár-
nak. A gyárban egy lelket sem
találtak. Nem a Wollner telkén
voltak.

A gróf káromkodni kezdett.
Géczy Gyuri viaszgyufákat gyuj-
togatott, hogy a szuroksötétben
a bejárathoz visszataláljanak.
Ezzel azt érte el, hogy mindenki
látta, hová lép, csak ő nem. A
keztüborcipó megmerült az egye-
netlen talaj esővízes tócsáiban.

Folyt. köv.

Tüzifa, mész,

fedélcserép és cement

kapható

SCHIFFMANN SALAMON

anyagraktárban,

Pesti-utca 3. sz. Telefon 8-52.

Aranyat, ezüstöt, brilliánsat a legma- gasabb árban veszek

POLLÁK

ékszerész Piac-utca 79.

Megérkezett vagonrakomány

citrom, olasz maróni és füge.

Viszonteladónak legolcsóbb árban

SCRÖN MÓR déligyümölcskereskedőnél

Piac-utca 6. szám.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULO I.
Telefon: 13-65.

Balatonmelléki borgazdaság
pincészete
Központi iroda: BUDAPET,
Teréz-körút 9.

Palackbor különlegességei
Chatau fehér, Furmint, Muskotály, szekszárdi vörös Rizling, valamint Tokaji asszu és Szamorodni borok legjutányosabb árban, elsősorban fajborok hordóban is.
Megrendelhető fenti cég képviselőjénél:
Trebits Ignác Ügynökség
DEBRECZEN, Csók-utca 3.

Magánjáró átalakítások.
Autogén-heggesztés.
Autó-motor és mindenemű gazdasági gépjavitások. Kisebb malom-szerelések.

VÉRTÉSSY TESTVÉREK
HATVAN-UTCA 53. SZÁM.
Telefon interurbán 9-34.

A legfinomabb német

anylin festék küldemény végre megérkezett. Bármilyen színre festek tartósan, gyönyörűen és a legnagyobb kímélettel

férfi és női ruhákat

8 nap alatt.
Állandó szórmetestészet felelősséggel!!! Gyászruhák 24 órán belül festetnek.

„KÖZPONTI“
vagyítási és kelmefestő intézet
Varga-u. 1. (Iparbank palota.)

Árpkása

minden számban kapható:

Andorján Jenő és Tsa

fűszer-, gyarmat- és rövidáru nagykereskedő cégnél
Piac-utca 83. az udvarban.

Szabadalmazott
Bélyegzők
megrendelhetők kizárólag
Bethlen-u 27. sz.

„ELEKTRA“

elektrotechnikai vállalat.
Cégtulajdonos: Gold Sándor
Debreczen, Hatvan-u. 2. I. em.
Mindennemű villamos szerelések és javítások azonnal legelőnyösebben eszközöltetnek. Különböző izzólámpák raktáron.

Gyermek ruhák

egészen 14 éves korig nagy választékban készen és mérték utáni megrendelésre, babilengyék, gyermekruházati cikkek, szalagok stb. mérsékelt árban kaphatók

a **Gyermek divatházban**
Debreczen, Simonffy-utca 2.

Árverési hírdetmény.

Közhirre teszem, hogy az Alföldi Takarékpénztár Debreczenben bej. cég ügyfelem a Debreczenben Pest-utca 2. sz. alatt levő raktárvállalatánál 2564. sz. raktár jegyen beraktározott 123,338 kg. és a 2589. sz. raktárjegyen beraktározott 10,525 kg. összesen 133,863 kg. új szemes tengerit, a 2565. sz. raktárjegyen beraktározott 2366 kg. új csöves tengerit és a 2560. sz. raktárjegyen beraktározott 126 kg. zabot 1921. évi február hó 17-én d. e. 11 órakor a Pest-utca 2. sz. alatt levő helyiségében kir. közjegyző közbenjöttével a beraktározó fél költésére és veszélyére el fogja árvereztetni. Árvereltető ügyfelem a felsorolt termények fent megjelölt mennyiségéért és minőségéért szavatosságot nem vállal. Vevő a nyomban kifizetendő vételáron felül a vételi illetéket is fizetni köteles.

Debreczen, 1921 február hó 9.

Dr. Kemény Victor
ügyvéd Debreczen.

Markovits Ignác

bankirodája és árubizományi üzlete
Piac-u. 63. Félégház mellett.

Dollár lei, sokol stb.

Helybeli pénzügyi és iparvállalati részvények vétele és eladása.

Árubbizomány képviselő.

ÚJ KÖNYVEK.

Andrássy Gyula. A királykérdés jogi szempontból	11.50
Erdős Renée. Az élet királynője	115.—
Erdős Renée. Az én bűnöm.	55.20
Francia regény	73.60
Moly Tamás. Szegedi Emma színésznő	80.50
Móricz Zsigmond. Légy jó mindhalálig	138.—
Wilde-Breviarum. A művészet és a szépség kedvelői számára	74.75
Dickens. A harangjáték.	39.75
Dickens. Az elátkozott ember	39.75
Nansen Péter.	17.25
Szent békeség	17.25
Rabindra Nath Tagore. Az élet megismerése (Sadhana)	40.—
Buddha élete, tana — egyháza	57.50
A hipnózis helyes alkalmazása a modern gyógykezelésben. Völgysy-tól.	138.—
Barriére. A csábítás művészete	34.50
Lubbock. Az élőlörömei	46.—
A lelki fejlődés útja.	126.—
Irtó: Vámosné Márta.	64.40
A munka, Hit és Föld.	64.40
Irtó: Henry George	64.40
A Hypnotismus.	138.—
Dr. Forel-től	138.—

Kaphatók: **Hegedüs és Sándor** irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó 1-50 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20—, minden további szó K 2—
Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL.

Aranyat, ezüstöt, briliánsokat
napl árban veszek
Schiffmann
ékszerész, Piac-u. 67.

Keresek
rollós üzleti ajtót megvételre. Berkovics Mór, Nádudvar Értesítés Leitner és Römer céghez Hatvan-utca 2.

Perzsa
szőnyeget ebédlőbe 3-4 mtr vennék. Ajánlatot kérek Bika bérház I. em. 2. sz.

Ólomot,
ólomcsöveket, ólomedényeket és más ólomból készült ócska tárgyakat magas áron veszünk. — Cím a kiadóhivatalban.

ELADÁS.

Óra
javítások legolcsóbban jótállással. Törött aranyat legmagasabb napi áron veszek, Klein Eliás órás, Csapó-utca 19.

Csapó-utca 67.
Bálint József asztalosnál butorok, konyhaberendezések raktáron.

Mész

cement, cserép, téglák stb.

nagyban és kicsinyben állandóan kapható Könyves Tóth Miklósnál Csapó-u. 28. sz.

Zabszalma
10 és fél öl hosszú, 2 és fél öl széles, 2 öl magas és 7 öl törek eladó Ondódon, csinált út mellett, a várostól 5 kilométer. Cím a kiadóhivatalban.

Élesztő
naponta friss bármely mennyiségben. Vidéki kereskedőknek rendszeres szállításnál kedvezményes árban állandóan kapható Rosenthal Sándornál, Csapó-utca 19.

Női
férfi és gyermek harisnyák minden színben kaphatók a Nemzeti Nagy Bazárban. Csapó-utca és Degenfeld-tér sarok.

Hencserek,
plüss diványok, Schöberl-ágyak készen kaphatók Debreczenszky kárpitosnál, Hallkőz 8. Diványokból, modelen hencsereket utányosan készítenek.

Ecet

kapható nagyban és kicsinyben
Steinberger Dező
ecetgyár
Simonffy-utca 14. sz.

Jól jövedelmező
vizvezetési vállalat azonnal beköltözhető három szobás lakással, berendezéssel eladó. Cím a kiadóban.

Naponta
friss élesztő legolcsóbb árban Kupper Ignác fűszernagykereskedésében, Bádógos-utca.

Haicsat-,

fésű- és haltűjavítást vállal az **Első Debreczeni Hajcsatjavító műhely**
Kossuth-utca 28.

Eladó:

Pékműhely, jó menetű, négy szobás lakással, és külön épülettel a sütés lebonyolítására. 544 □-ól telekkel. Azonnal átvehető.

Modern ház Czegléd-utczán, lakásokkal és fizethetőségekkel.

Szőlő és gyümölcsös, 1753 □-ól az István malom közelében. két szoba, külön borház és fürdő helyiséggel, verandával.

10 és fél hold ondódi föld tanya épülettel. Vételár csak dollárban fizetendő.

Eladással megbízott: **Böszörményi László** bank- és ingatlan eladási irodája, Miklós-utca 7.

Mindenféle
új és használt butorok legolcsóbban beszerezhetőek Piac-utca 37. (Kis-templombazár.)

Kátránypapír
valódi

Bőrlemez Múpala Kátrány

mész, cement, gipsz, nádfonat, budaföld és folyam homok legolcsóbban kapható
Bethlen-utca 23.

Villanytűző

eladó. Cím a kiadóban

Hangverseny gramofon teljesen új állapotban 41 legújabb kitűnően összeválogatott 2 oldalas lemezzel alkalmi áron eladó. Aczél könyvkereskedésben.

KERESLET.

Aranyat,
mindenféle ezüstöt, briliántot, gyöngyöt vesz Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.

Egy
engross fűszerszakmában jártas segédet, valamint egy kifutó leányt azonnalra felvesszünk Friedmann és Asztalos fűszernagykereskedőknél Széchenyi-utca 6.

Tanulót
fizetéssel felvesz Leitner és Römer rövidáru nagykereskedése Hatvan-utca 2. sz.

Fűszer-
és csemegeáruban gyakorlattal bíró segéd. — jobb erő — mielőbbi belépésre felvétetik Ullmann Salamon Kereskedelmi R.-T. csemegeáru osztályán.

Tanuló
fizetéssel felvétetik Adorján Jenő és társa fűszer- és gyarmatáru nagykereskedő cégnél Piac-utca 83. az udvarban.

Pénztárosnő
gyakorlattal felvétetik, Haas Lipót Linoleum Ferenc József-ut 58.

Gyors- és gépirónót
azonnali vagy mielőbbi belépésre keresünk. — Csak gyorsírásban gyakorlattal bírók irásbeli ajánlatát kérjük bizonyítványokkal és fizetési igények megjelölésével **Hegedüs és Sándor** irod. és nyomdai r.-t.-hoz benyújtani.

Bolti szolgát
keresünk Hegedüs és Sándor könyvkereskedés Piac-utca 34. szám.

Kifutó fiu

jó fizetéssel felvétetik a **Debreczeni Független Ujság** kiadóhivatalában
Piac-u. 49.

VEGYES.

Balázs Andor fuvarozási vállalata

Piac-utca 64. sz.
Telefon 143.
Személy- és árut fuvarozás helyben és vidékre.

Üzlethelyiség
azonnal átadó. Cím a kiadóban.

Keréktalpak,
küllök, asztalos munkák bevágását vállalja Paulo és Sztrelko hordóüzeme Miklós-u. 53.

Jó
házi koszt kapható. Cím a kiadóban.

Német
leány, ki zongorázni is tud dunántúli városban egy 8 éves fiu és egy 6 éves leány mellé felvétetik. Értekezhetni Grósz Kishegyesi-ut 3.

Gyönyörű gyermek ruházati cikkek

dr. Hegedüs
gyermekdivatházában
SIMONFFY-UTCA 2.

Felelős szerkesztő:
Dr. Hegedüs Loránt

Kiadó:
Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai r.-t.